

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.04

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

Кафедра Економіки підприємств міського господарства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ»

спеціальність 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)

інститут, факультет, відділення Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова, ЦПО та ЗН, заочне відділення

Харків
ХНУМГ
2014 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Зовнішньоекономічна діяльність підприємства»** для студентів освітньо – кваліфікаційного рівня «спеціаліст» (слухачів другої вищої освіти) 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності).

Розробник:

канд. екон. наук, доц. Т. А. Пушкар

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства.

Протокол № 1 від «27» серпня 2013 року.

Завідувач кафедри Економіки підприємств міського господарства:

д.е.н., проф. А. Є. Ачкасов

Схвалено НМР ЦПО та ЗН за напрямками підготовки 6.030601- Менеджмент.

Протокол № 1 від «03» вересня 2013 року.

Голова: А. Є. Ачкасоов

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 0306 – Менеджмент і адміністрування	нормативна	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2			2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____		Семестр	
(назва)			
Загальна кількість годин – 108			3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – _____ самостійної роботи студента – _____	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>спеціаліст</i>	Лекції	
			6 год.
		Практичні, семінарські	
			4 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
			98 год.
		Індивідуальні завдання: контрольна робота - 15 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 11% до 89%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета дисципліни є отримання студентами системних знань із закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства, а також набуття навичок з практичного їх застосування.

Завдання вивчення дисципліни:

- розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку;
- вивчення видів та форм ЗЕД підприємства;
- усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках;

- вивчення принципів укладання та виконання угод;
- проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності.

2.2. Результатом вивчення дисципліни є формування у студентів цілісної уяви про процеси у сфері ЗЕД; оволодіння культурою сучасного економічного мислення, методологічними підходами щодо аналізу та оцінки ефективності зовнішньоекономічної діяльності: формування у студентів умінь і практичних навичок використання набутих знань у практиці здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств щодо застосовування емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки; оволодіння методиками проведення аналізу щодо вибору найоптимальніших для підприємств умов співпраці з іноземним контрагентом; формування комплексного підходу до розуміння механізму проходження вантажів через митний кордон України; формування укладання зовнішньоекономічного контракту згідно з діючою нормативно-правовою базою.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМ 1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, принципи, регулювання, фактори розвитку

Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.

Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.

Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

ЗМ. 2 Зовнішньоекономічні операції: сутність, види, принципи здійснення

Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.

Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.

Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.

Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль Основи зовнішньоекономічної діяльності												
ЗМ 1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, принципи, регулювання, фактори розвитку												
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки	-	-	-	-	-	-	6	1				5
Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні	-	-	-	-	-	-	6	1				5
Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	-	-	-	-	-	-	4					4
Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	-	-	-	-	-	-	7	1	1			5
Тема 5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності	-	-	-	-	-	-	4					4
Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	-	-	-	-	-	-	5,5		0,5			5
Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	-	-	-	-	-	-	6	1				5
Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	-	-	-	-	-	-	5					5

Продовження табл.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	-	-	-	-	-	-	5,5		0,5			5
Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	-	-	-	-	-	-	5					5
- у тому числі контрольна робота							5					5
Разом за змістовим модулем 1	-	-	-	-	-	-	54	4	2			48
ЗМ. 2 Зовнішньоекономічні операції: сутність, види, принципи здійснення												
Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.	-	-	-	-	-	-	7					7
Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності.	-	-	-	-	-	-	8					8
Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.	-	-	-	-	-	-	8,5	1	0,5			7
Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.	-	-	-	-	-	-	8,5	1	0,5			7
Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.	-	-	-	-	-	-	7,5		0,5			7
Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.	-	-	-	-	-	-	7					7
Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.							7,5		0,5			7
у тому числі контрольна робота							10					10
Разом за змістовим модулем 2	-	-	-	-	-	-	54	2	2			50
Усього годин	-	-	-	-	-	-	108	6	4			98

5. Теми семінарських занять
(не передбачені навчальним планом)

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	1
2	Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	0,5
3	Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	0,5
4	Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.	0,5
5	Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.5	0,5
6	Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.	0,5
7	Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.	0,5
	Разом	4

7. Теми лабораторних занять
(не передбачені навчальним планом)

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	5
2	Тема 2. Основні напрями і показники розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	5
3	Тема 3. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	4
4	Тема 4. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	5
5	Тема 5. Загальнодержавні податки у сфері зовнішньоекономічної діяльності.	4
6	Тема 6. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	5
7	Тема 7. Валютне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	5
8	Тема 8. Міжнародні розрахунки і банківське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.	5
9	Тема 9. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.	5
10	Тема 10. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.	5
11	Тема 11. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку.	7
12	Тема 12. Компенсаційна торгівля у сфері зовнішньоекономічної діяльності.	8
13	Тема 13. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.	7
14	Тема 14. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності	7

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	підприємства.	
15	Тема 15. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування.	7
16	Тема 16. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.	7
17	Тема 17. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон.	7
	- у тому числі робота над контрольною роботою	15
	Разом	60

9. Індивідуальні завдання

№ з/п	Вид індивідуального завдання	Семестр	Найменування завдання	Обсяг завдання	Кількість годин
1	Контрольна робота	6 - й (заочна форма)	Систематизація, закріплення та поглиблення знань отриманих під час вивчення курсу	Текст контрольної роботи на 20-25 стор.	15

10. Методи навчання

Теоретичні, розрахункові і практичні положення дисципліни вивчаються в процесі роботи над лекційним курсом, при виконанні контрольної роботи, самостійній роботі з навчальною і науково - методичною літературою.

Вивчення дисципліни «ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» базується на знанні циклу загальноосвітніх і загальнонаукових дисциплін, розвитку світового господарства, а також на знаннях і уміннях, отриманих студентами в процесі проходження навчальних і виробничих практик.

Окремі теми дисципліни вивчаються з різним ступенем поглиблення та деталізації, що передбачено цією робочою програмою. Поточний контроль проводиться методом вибіркового опитування на практичних заняття і виконання студентами письмової контрольної роботи.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів:

1. Проміжні методи контролю по темах (усне опитування, тестові завдання) з зазначенням кількості балів, які можна отримати за кожну тему та за модуль в цілому, передбачають 100-бальну систему оцінювання.

2. Контрольна робота оцінюється окремо також по 100-бальній системі.

3. Залік проводиться письмово.

12. Розподіл балів, які отримують студенти Залік

Поточне тестування та самостійна робота														Підсумковий тест (залік)	Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2						-	100	
T1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T7	T 8	T 9	T 10	T 11	.....	T 15	T 16			T 17
Поточне тестування і поточне опитування на практичних заняттях																

T1, T2 ... T17 – теми змістових модулів.

Контрольна робота

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до 40	до 20	до 40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

1. Алексеев И.С. Внешнеэкономическая деятельность / И.С. Алексеев. - М.: Дашков и К, 2009. - 304 с.
2. Арабян М.С. Международные конвенции и соглашения по внешнеэкономической деятельности / М.С. Арабян, И.Г. Николаева. - М. : Экономика, 2009. - 1152 с.
3. Баринев В.А. Внешнеэкономическая деятельность / В.А.Баринев. - М. : Форум, 2009. -192 с.
4. Єрмаченко В. Є. Облік і техніка зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. [для вищ. навч. закл.] / В.Є. Єрмаченко, С.В. Лабунська, О.Г. Малярєвська та ін. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х.: ІНЖЕК, 2010. - 479 с.

5. Козик В.В. Зовнішньоекономічні операції і контракти : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Я.С. Карп'як та ін. - 2-е вид., переробл. і допов. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. - 607 с.
6. Маховикова Г.А. Внешнеэкономическая деятельность : учеб. пособие / Г.А. Маховикова, Е.Е. Павлова. - М.: Эксмо, 2009. -319с.
7. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі : монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. - К.: КНТЕУ, 2010. - 470 с.
8. Пономарьова Н. В. Митно-тарифне регулювання: навч. посіб. / Н.В. Пономарьова, Т.В. Столяр, О.В. Павленко та ін. ; МОН України ; Харк. нац. автомоб.-дор. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2010. -199 с.
9. Прокушев Е.Ф. Внешнеэкономическая деятельность : учебник / Е.Ф. Прокушев. - М. : Дашков и К, 2011.- 500 с.
10. Ростовский Ю.М. Внешнеэкономическая деятельность / Ю.М. Ростовский, В.Ю. Гречков. - М.: Магистр, 2008. - 592 с.
11. Смитиенко Б.М. Внешнеэкономическая деятельность : учебник / Б.М. Смитиенко, В.К. Поспелов. - 6-е изд. - М.: Academia, 2009. - 304 с- К. : КНТ, 2008. -416 с.
12. Мазаракі А.А Структурна переорієнтація зовнішньої торгівлі у системі факторів економічного зростання / А.А. Мазаракі, Т.М Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А.Мазаракі. - К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. - 630 с.
13. Хамініч С.Ю. Митно-тарифне регулювання в умовах інтеграції України до світового господарства : монографія / С.Ю. Хамініч ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара. - Д. : Наука і освіта, 2008. - 210 с.

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»
спеціальність 7.03060101 – Менеджмент організацій і адміністрування
(за видами економічної діяльності)

Розробник: ПУШКАР Тетяна Андріївна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: Ю. Ю. Конюшенко

План 2013, поз. 471 б

Підп. до друку 12.09.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,4

Зам. № 9612

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4705 від 28.03.2014 р.